

Voedselspeculatie en landroof het Belgische aandeel

Offshoreleaks

Waar staan onze politici
5 maanden later?

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

BELEIDSDIENST: Rudy De Meyer,
Jan Van de Poel
CAMPAGNEDIENST: Myriam Ceustermans,
Bart Demedts, Greet De Prins
EDUCATIEDIENST: Ann Verstraeten
ZUIDDIENST: Kris Vanslambrouck
COMMUNICATIEDIENST: Corine Van Kelecom,
Hendrik Van Poele
EINDREDACTIE: Mies Cosemans, Eddy Maes

CONCEPT EN REALISATIE:

Metronoom, Antwerpen

FOTO VOORPAGINA:

Willemjan Vandeplas

DRUK:

Gevaert Printing, Zwevezele

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Bogdan Vanden Berghe
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

REDACTIE:

Pagina 11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 16
Fax 02 536 19 02
e-mail pagina11@11.be
www.11.be

NATIONAAL SECRETARIAAT:

11.11.11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 11
Fax 02 536 19 10

PROVINCIALE SECRETARIATEN:

11.11.11 ANTWERPEN
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem
Tel. 03 281 06 62
Fax 03 281 06 89
e-mail antwerpen@11.be

11.11.11 LIMBURG
Bedrijfsstraat 10, bus 11, 3500 Hasselt
Tel. 011 87 14 80
Fax 011 85 14 93
e-mail limburg@11.be

11.11.11 OOST-VLAANDEREN
Dok Noord 4, hal 25, 9000 Gent
Tel. 09 233 02 03
Fax 09 233 94 84
e-mail oost-vlaanderen@11.be

11.11.11 VLAAMS-BRABANT/BRUSSEL
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 47
Fax 02 536 19 01
e-mail brabant@11.be

11.11.11 WEST-VLAANDEREN
Hugo Verrieststraat 22, 8800 Roeselare
Tel. 051 24 06 13
Fax 051 24 08 39
e-mail west-vlaanderen@11.be

Overname van (delen van) artikelen
is toegestaan, mits bronvermelding.

Doeltreffend

Eind juli 2013. De hele Noord-Zuidsector is uitgeblust op vakantie vertrokken. Het was een zwaar voorjaar. Uiteraard door de vele acties, maar daar bovenop nog eens slopend schrijfwerk: de subsidiedossiers voor de volgende drie jaar. Alles samen zo'n tienduizend pagina's. Na maanden van kreunen en weeklagen zijn die pakken papier op de post gegaan. Ook het dossier van 11.11.11, een schrijfsel van driehonderd pagina's, woord voor woord gewikt en gewogen.

Je moet namelijk weten dat onze federale overheid geen subsidies geeft voor goede bedoelingen. Neen, vlijmscherp moet te lezen zijn welke resultaten we jaar na jaar willen behalen, hoe we dat zullen klaarspelen en hoe we dat zullen meten. Geen gelul. Wie geld wil om de wereld te veranderen, moet met waterdichte plannen voor de dag komen. 'Doeltreffend' is het sleutelwoord.

En vermits 11.11.11 het Belgische ontwikkelingsbeleid wil verbeteren, moeten we zwart op wit aantonen dat het ons zal lukken. Niet makkelijk. Want we kunnen die overheid geen blaasjes wijsmaken. Als geen ander weet ze van zichzelf hoe hardleers ze is. Ondanks 40 jaar actie en lobbywerk, geen 0,7%. Ondanks het oeverdovende Sing for the Climate, geen noemenswaardig klimaatbeleid. Ondanks zovele campagnes, ontwikkelingssamenwerking nauwelijks op de politieke agenda.

We zullen wel wat uit de kast moeten halen om diezelfde overheid te overtuigen dat 11.11.11 daar verandering in kan brengen. En daar zijn we het roerend over eens. Geen kwaliteit, geen geld. De overheid heeft overschot van gelijk. Zo mag ook een pyromaan vinden dat de brandweer doeltreffend moet blussen.

BART DEMEDTS

NIET TE MISSEN

RECHT OP VOEDSEL

Multinationals die kleine boeren uit het Zuiden van hun land beroven. Speculanten die met voedsel gokken. Het zijn maar enkele van de oorzaken van de honger in de wereld.

Kom meer te weten over het thema van onze voedselcampagne.

| pagina 4

OFFSHORELEAKS

Het was groot nieuws begin april: 25 biljoen euro zwart geld werd teruggevonden in 120.000 offshorebedrijven. Schoorvoetend maakt de politieke wereld nu werk van strengere financiële regels. Maar de financiële markt weert zich als een duivel in een wijwatervat.

| pagina 10

De cijfers achter de radiospot

Er resten ons nog zo'n 850 dagen om de Millenniumdoelstellingen te behalen. Alle regeringsleiders beloofden werk te maken van acht concrete doelstellingen om armoede en honger uit de wereld te bannen. Waar staan we nu?

FOTO DIETER VERMANS

SCHOKKENDE CIJFERS

Vergeleken met het referentiejaar 1990 is er op alle fronten en in alle regio's vooruitgang geboekt. Tot daar het goede nieuws. Want de vooruitgang gaat te traag en is ongelijk verdeeld over de wereld. Daarom blijft de coalitie '2015 De Tijd Loopt' actie voeren voor de Millenniumdoelstellingen. Vanaf 5 september trekt ze met een radiospot de aandacht op drie doelstellingen. Via een online actie kan je de stem van de actie nog versterken.

1 De armoede halveren

1,2 miljard mensen moeten overleven met € 1 per dag

Eerst het goede nieuws: de halvering van de extreme armoede is een feit. Het aantal mensen dat met minder dan 1,25 \$ of ongeveer € 1 per dag moet rondkomen is gedaald met 700 miljoen. In ontwikkelingslanden leeft nu 22% van de bevolking in extreme armoede tegenover 47% in 1990. Opmerkelijk is de bijdrage van China in dit succes. Daar daalde het aantal mensen dat zich met € 1 per dag moet behelpen van 60% naar 12%. Maar dat er nog altijd 1,2 miljard mensen in extreme armoede leven, blijft choquerend.

2 Alle kinderen volgen basisonderwijs

57 miljoen kinderen gaan niet naar school

5 Moedersterfte met driekwart verminderen

Dagelijks sterven meer dan

750 vrouwen tijdens de zwangerschap of bevalling

De moedersterfte in de periode rond de bevalling is de voorbije twintig jaar sterk gedaald. In 1990 sterven nog 400 moeders per 100.000 levende geboortes. In 2010 waren dat er nog 'maar' 210. Elk jaar sterven dus 283.500 vrouwen aan complicaties tijdens de zwangerschap of de bevalling. Per dag is dat het schrikbarende aantal van 776 vrouwen. En dat blijft een levensgrote schande, zeker als je weet dat je met een minimum aan professionele medische begeleiding de meeste overlijdens kan vermijden. Armoede is alweer de voornaamste oorzaak.

CORINE VAN KELECOM EN RUDY DE MEYER

2015

DE MILLENNIUMDOELSTELLINGEN
DE TIJD LOOPT

Vanaf 5 september lopen de radiospots van '2015 De Tijd Loopt'. Hou ze in de gaten en doe mee met de online actie.

'2015 De Tijd loopt' is een coalitie van 25 ngo's die de Millenniumdoelstellingen in de schijnwerpers plaatst.

• www.detijdloopt.be

Belgische banken **GOKKEN** met voedsel

Recht op voedsel, dat is de inzet van de campagne van 11.11.11. Twee jaar lang dompelen we ons onder in de voedselproblematiek. Door onder meer te kijken naar de stijging van voedselprijzen en voedselspeculatie. Want ondanks beloftes blijven Belgische banken investeren in fondsen die zich inlaten met voedselspeculatie. Dat blijkt uit 'De betrokkenheid van Belgische banken bij voedselspeculatie', een rapport uitgebracht door zes ngo's. Wij legden ons oor te luister bij Jan Van de Poel, co-auteur en beleidsmedewerker bij 11.11.11.

ONZE EIS: Stop voedselspeculatie voor eens en voor altijd

Onze andere eisen en meer info over de campagne 'Recht op Voedsel' vind je op www.ikkookvanwoede.be

Om te beginnen: wat is voedselspeculatie precies?

Jan Van de Poel. Voedselspeculatie is eigenlijk gokken op de schommelingen van de prijzen van landbouwgrondstoffen, zoals bijvoorbeeld granen, koffie of cacao. Speculanten drijven geen handel in het product zelf. Ze produceren geen grondstoffen en verwerken ze ook niet. Ze proberen snel winst te maken door 'contracten' van landbouwgoederen te kopen en te verkopen en te profiteren van plotse

prijsveranderingen. Het geld dat ze verdienen wordt niet geïnvesteerd in landbouw en draagt dus niets bij aan de reële economie.

Hoe komt het dat voedselspeculatie de laatste jaren zo problematisch geworden is?

Jan. Daar zijn verschillende redenen voor. Sinds de financiële crisis van enkele jaren geleden zijn beleggers op zoek naar markten waar ze wel nog grote winsten kunnen boeken. Ze hebben zich op de voedselmarkt gestort omdat ze daar een blijvende stijging van de grondstoffenprijzen verwachten. Dat heeft onder meer te maken met de klimaatverandering die steeds vaker oogsten doet mislukken. En tegelijkertijd stijgt ook de vraag naar voedsel, niet alleen door de toenemende vraag uit landen als China en India maar ook door de grote vraag naar biobrandstoffen.

Wat zijn de belangrijkste gevolgen?

Jan. De meeste wetenschappers, internationale organisaties en ngo's zijn het erover eens dat die ongebreidelde speculatie tot extreme prijschommelingen leidt. En dat heeft vernietigende gevolgen. Mensen die tot 80% van hun inkomen aan voedsel spenderen, komen meteen in de problemen bij plotse prijsstijgingen. Ze moeten besparen op andere essentiële uitgaven zoals gezondheidszorg of onderwijs voor de kinderen. Zo hebben prijsstijgingen op korte termijn een nefaste impact op langere termijn. Voor boeren kunnen stijgende prijzen op zich goed nieuws zijn, want meer inkomsten. Maar de plotse en extreme schommelingen van de prijzen zijn dodelijk voor boeren. Het maakt het voor hen onmogelijk om productie en investeringen te plannen. Vandaag koffie planten, of nog een jaar wachten? Zo'n beslissingen worden onmogelijk bij enorme prijsvolatiliteit.

Wat is het aandeel van de Belgische banken in voedselspeculatie?

Jan. Naast pensioenfondsen en andere beleggers zijn ook banken de laatste jaren bijzonder actief op de voedselmarkten, ook Belgische banken. Aan hun spaarders bieden ze beleggingen aan die op voedselprijzen speculeren. Vaak weten die beleggers dat zelf niet omdat het niet met zoveel woorden staat vermeld op de 'bijsluiter' van die beleggingen. In het rapport berekenen we voor tien Belgische banken voor hoeveel geld ze op voedsel speculeren. Zes banken haalden voor meer dan 3,7 miljard euro op. Geld dat wordt gebruikt om te speculeren op grondstoffen. Minstens een kwart van deze speculatie gaat over voedsel. Opvallend is dat ook banken waarin de

overheid een belangrijk aandeel heeft, zoals Belfius en BNP Paribas Fortis, op voedsel speculeren.

Hoe reageren de banken op jullie vaststellingen?

Jan. Opvallend is dat geen enkele geciteerde bank expliciet ontkent dat ze betrokken is bij voedselspeculatie. Een aantal ontkent wel de exacte cijfers die we wisten te achterhalen, maar niet het feit dat ze het doen. Veelbelovend is de reactie van Belfius. De bank kondigde aan de geviseerde fondsen niet meer actief aan te bieden.

Hoe kan de problematiek nog aangepakt worden?

Jan. De timing van de voorstelling van ons rapport was niet toevallig, want enkele dagen later moesten de Europese ministers van Financiën, en dus ook België, beslissen over strengere regels die voedselspeculatie aan banden moet leggen. Eén van de belangrijkste eisen van de ngo's was om beleggers positielimieten op te leggen. Dat betekent dat elke speler maar een beperkt aantal contracten kan kopen zodat ze de markt niet kunnen domineren. Jammer genoeg haalde dat voorstel het niet onder druk van de financiële lobby.

Naast strengere regulering, liefst op Europees niveau, zijn er ook andere maatregelen nodig. Zo is het belangrijk dat er opnieuw werk wordt gemaakt van strategische graanvoorraden die prijzen kunnen stabiliseren. Ook het beleid rond biobrandstoffen en de klimaatverandering veroorzaakt heel wat instabiliteit op de markt. Dat moet ook aangepakt worden.

MIES COSEMANS

De meeste wetenschappers zijn het erover eens dat die ongebreidelde speculatie tot extreme prijschommelingen leidt. En dat heeft vernietigende gevolgen.

• www.ikkookvanwoede.be

"Onze kinderen kunnen niet meer naar school"

"Wij planten bomen en groenten die we verkopen om voedsel te kopen en onze kinderen naar school te sturen. Maar nu alles zo duur is geworden, gaan ze niet meer naar school omdat ze thuis groenten moeten helpen kweken. Wij zijn volledig afhankelijk van de regen, maar die is heel onvoorspelbaar. Zodra we hebben geoogst en onze opbrengst hebben verkocht, kunnen onze kinderen weer naar school. Zonder regen hebben wij niets te eten en geen enkel inkomen."

Florence Muoki (District de Makuani, Kenia)

"Wij ruilen de rijst en de erwten die we kweken voor andere voedingsmiddelen als suiker, olie of bloem. Wij moeten telkens meer verkopen om dezelfde hoeveelheid producten in ruil te krijgen."

Allen Rudlen Eloston Homphriez (Noord-Atlantische Autonome Regio, Nicaragua)

WEDLOOP om land

Zo'n 65 keer de oppervlakte van België ging sinds 2000 op aan de wereldwijde wedloop om land.

Die grootschalige landroof brengt de voedselzekerheid van miljoenen mensen in gevaar. 'De Wedloop om Land', een rapport van Oxfam Solidariteit, 11.11.11 en nog vijf andere ngo's, onthult het Belgische aandeel in die wereldwijde landroof. Stéphane Parmentier, expert voedselveiligheid bij Oxfam Solidariteit, geeft tekst en uitleg.

Hoe gaat landroof in zijn werk?

Stéphane Parmentier. Landroof is een begrip met veel betekenissen. In ons rapport behandelen we landroof in de ruime zin van het woord. Dan hebben we het over alle gevallen waarin buitenlandse of binnenlandse actoren eigendom of controle verwerven over land. Op zo'n manier dat ze gemeenschappen of individuen de toegang tot land ontnemen en de levensomstandigheden van de plaatselijke bevolking en het milieu aantasten. Tussen 2000 en 2010 is ongeveer 203 miljoen hectaren land in beslag genomen.

Wie doet er dan aan landroof?

Stéphane. We zien dat de conflicten rond landroof de laatste jaren enorm zijn toegenomen. En daar zijn enkele redenen voor. Je ziet bijvoorbeeld dat sinds het begin van de financiële crisis steeds meer financiële actoren actief zijn op de voedsel- en landbouwmarkten. Het zijn speculanten die eigenlijk weinig te maken hebben met de sector en vooral winst willen maken op landbouwproducten. Ze maken de markten erg instabiel en voeren de druk op.

ONZE EIS:
Verzekerde toegang tot land en water voor iedereen

Onze andere eisen en meer info over de campagne 'Recht op Voedsel' vind je op www.ikkookvanwoede.be

Een andere boosdoener zijn de biobrandstoffen. Dat zijn brandstoffen die gemaakt worden van voedsel zoals tarwe of maïs en oliehoudende producten zoals soja- en palmolie. Om minder afhankelijk te worden van aardolie en om de klimaatverandering aan te pakken, zet de Europese Unie sterk in op de ontwikkeling van die agrobrandstoffen. Maar we zien dat door de grote vraag naar biobrandstoffen de druk op land stilaan onhoudbaar wordt.

Waar komt landroof het meest voor?

Stéphane. We merken dat landroof zich vaak afspeelt in landen en regio's met een zwak bestuur. In die regio's kunnen investeerders vaak sneller, makkelijker en goedkoper land verwerven. Uit cijfers blijkt ook dat het merendeel van de grootschalige landverwervingen in landen gebeurt waar meer dan 10% van de bevolking honger lijdt. Afrika is het favoriete doelwit van grootschalige landroof, dan volgen Azië en Latijns-Amerika. In meer dan de helft van de gevallen worden op dat land gewassen gekweekt voor de productie van agrobrandstoffen.

Wat zijn de gevolgen voor de boeren op het terrein?

Stéphane. Er zijn de directe gevolgen voor mensen die de grond bewerken en die zijn natuurlijk heel duidelijk. De lokale boeren verliezen vaak hun hele inkomen. En zo iets treft een ganse familie. Maar ook indirect krijgen de landen waar het meeste beslag gelegd wordt op grond, het moeilijk om hun eigen bevolking van betaalbaar voedsel te voorzien. Daarnaast zijn er ook zware ecologische gevolgen. De industriële productiemethodes vereisen veel energie, zijn vaak chemisch en weinig duurzaam. Daardoor geraakt het ecosysteem in de war, met onder meer klimaatveranderingen als gevolg.

Welke rol speelt België in die landroof?

Stéphane. De Westerse honger naar veel en goedkoop voedsel legt een grote druk op de landbouwgrond in het Zuiden. En België laat zich daarin zeker niet onbetuigd. Vooral de import van soja en palmolie weegt in ons land relatief zwaar door. Drie Belgische bedrijven, SOCFIN, SIPEF en SIAT, hebben sinds 2000 voor meer dan 575.000 hectaren huur- of concessiecontracten afgesloten, voornamelijk in Afrika. Daarnaast investeerden verschillende banken in ons land, waaronder KBC, Rabobank, Deutsche bank, Landbouwkrediet en AXA, geld in landbouw-investeringsfondsen. Die kopen overal ter wereld grote lappen grond op.

Ook met zijn beleid rond biobrandstoffen scoort België niet te best. Ondanks negatieve adviezen werden de duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen niet verstrengd. Sterker nog: de Belgische staat investeert zelf in biobrandstofprojecten in het Zuiden met een grove impact op land.

Wat kan er aan gedaan worden?

Stéphane. België speelt dus een dubbelzinnige rol op het vlak van landroof. Nochtans zou de Belgische regering een positieve rol kunnen spelen. In mei 2011 keurde het Federale Parlement een resolutie goed tegen landroof. Ook het Vlaams Parlement keurde zo'n resolutie goed. Maar de strijd tegen landroof vraagt meer dan een principeverklaring. Er zijn dwingende en coherente maatregelen nodig zowel in het Belgische als het Europese beleid. Vooral het Europese beleid rond biobrandstoffen moet aangepakt worden. En er moeten ook efficiënte maatregelen komen die financiële actoren verhinderen te investeren in bedrijven die betrokken zijn bij landroof.

MIES COSEMANS

De strijd tegen landroof vraagt meer dan een principeverklaring. Er zijn dwingende en coherente maatregelen nodig.

- www.ikgroeimee.be
- www.ikkookvanwoede.be

"We dreigden alles te verliezen"

Amin, een boer uit West-Sumatra, ondervindt de

desastreuze gevolgen van landroof. In Indonesië hebben recente regels, zoals de Plantagewet, de landrechten van inheemse volkeren uitgehold. Door die nieuwe wetten krijgt de overheid het recht de gronden te verhuren zonder de lokale bevolking te raadplegen.

"Wij wonen al generaties lang op deze gronden. Dit is de grond van onze overgrootouders. Het is ons inkomen, onze woonst, ons verleden en onze toekomst. Vorig jaar hoorden we dat het districtshoofd ons land had verhuurd aan een palmoliebedrijf. Plots was onze grond eigendom van de staat en ze dreigden ons op te sluiten als we ons zouden verzetten. Er werd ons vaag een job beloofd.

We dreigden alles te verliezen want op deze grond hebben we altijd onze eigen rijst, groenten en fruit geteeld. Ons hele inkomen ligt hier. Op de koop toe stuurde de overheid het leger op ons af. Velen voelden zich machteloos tegen die uniformen en gaven de strijd bijna op.

Via een lokale ngo kwamen we in contact met Sawit Watch. Zij vertelde ons dat we wel degelijk onze rechten moesten verdedigen. Maar dan moesten we wel met één stem spreken en de steun hebben van het dorpshef. We hebben geleerd dat we niet alleen zijn, zoveel dorpen worden geconfronteerd met grootschalige landbouw. Toch weigeren we deze trend te volgen. We houden vast aan onze cultuur en we willen onze kinderen hier een toekomst geven."

Koken van **WOEDE** ... op school

Dat er genoeg voedsel is om de wereld te voeden en dat toch 1 op 8 mensen honger lijdt, is onaanvaardbaar. Om onze verantwoordiging over het hongerprobleem te tonen, roept 11.11.11 alle scholen op om op **vrijdag 25 oktober**, vlak voor de herfstvakantie, letterlijk te koken van woede. Schakel keukenpersoneel, cateraars, ouders, leerlingen ... in om 'Ik Kook Van Woede'-soep te maken en te serveren aan je leerlingen. Hoe meer scholen meedoen, hoe hoger de druk op de politieke agenda om het voedselprobleem aan te pakken.

Registreren, info, tips en tools vind je op www.ikkookvanwoede.be.

Maar er is meer!

Wil je je leerlingen nog meer laten proeven van het voedselthema, dan kan dat. Op onze website www.ikkookvanwoede.be kan je al wat rondsnuffelen in ons educatief aanbod. Speciaal voor de leerkrachten van het secundair onderwijs, geven we hier een klein voorsmaakje van dat aanbod.

• Workshop 'Aan Tafel'

Zo is er bijvoorbeeld de workshop 'Aan Tafel' van Studio Globo. In deze interactieve workshop zoeken je leerlingen samen met begeleiders hoe we in 2050 negen miljard monden kunnen voeden. En dat met zorg voor biodiversiteit, natuurlijke hulpbronnen, klimaat en een waardig inkomen voor de boeren. Het wordt een actieve zoektocht naar andere productie- en consumptiemodellen, gekruid met concrete voorbeelden. We prikkelen de leerlingen om zich in te leven in de hoofdrolspelers op de voedselmarkt: boer, consument, fabrikant, overheid ... Zo zien ze uit eerste hand met welke problemen ze geconfronteerd worden en wie allemaal een vinger in de pap te brokken heeft.

De inkleding van 'Aan Tafel' zorgt voor de spreekwoordelijke kers op de taart: filmpjes, een restaurantsfeer met gedekte tafels, menukaarten en een kok die ons vertelt wat er allemaal misloopt in zijn keuken. Kortom, 'Aan Tafel' is de perfecte smaakmaker om de nieuwe campagne van 11.11.11 over Recht op Voedsel bij jou op school te brengen!

"Mijn leerlingen vonden het verhaal van de workshop heel interessant en leerrijk! De workshop sloot erg dicht aan bij hun leefwereld en de grappige filmpjes en leuke restaurantaankleding maakten alles extra aantrekkelijk."

Praktische info

Doelgroep: leerlingen uit 4, 5 en 6 ASO, BSO, KSO en TSO

Duur: 100 minuten (2 aansluitende lesuren)

Prijs: € 5 per leerling + € 0,35/km vervoerskosten

Info over subsidies via www.kleurbekennen.be

Meer info: secundair@studioglobo.be - 02 526 10 98

LIESELOT LEMMENS SERVEERDE DEZE STRAFFE KOST AL AAN HAAR VIJFDEJAARS LEERLINGEN VAN KTA 3 HOTELSCHOOL IN HASSELT

• Lessenbundel 'Recht op Voedsel'

Dat honger een onrecht is omdat iedereen recht heeft op voedsel, is ook de insteek van een nieuwe lessenbundel. De lessen sluiten naadloos aan bij de voedselcampagne van 11.11.11. Een uniek lessenspakket met een verzameling van kant-en-klaar bijdragen, uitgewerkt door meer dan 10 organisaties. In elke bijdrage wordt een ander aspect van het voedselthema opgelicht. Van de oorzaken tot mogelijke oplossingen van het hongerprobleem. Alle doelgroepen, van ASO tot KSO, van de 1ste tot en met de 3de graad worden bediend.

Praktische info

Doelgroep: 1ste - 3de graad ASO, BSO, KSO en TSO

Duur: meerdere lesuren, afhankelijk van eigen keuze

Prijs: € 5 + verzendkosten of gratis te downloaden

Meer info: ann.verstraeten@11.be - 02 536 11 60

• Theater 'Ik kook van woede!'

Met haar nieuwste creatie 'Ik kook van Woede' hangt Theater Zazoe haar wagonnetje aan populaire kookprogramma's als 'Dagelijkse kost', 'Komen eten', 'SOS Piet' en 'Masterchef'. Want eten is in de mode: op televisie zie je elke dag mensen koken, smullen en diëten.

Intussen lijden 870 miljoen mensen honger. Ze hebben geen eetstoornis en volgen geen vermageringsdieet, het eten geraakt gewoonweg niet bij hen of wordt hen onttrokken. In het Westen heerst algemene gretigheid: de manier waarop wij eten, energie verbruiken en ons geld beleggen heeft grote gevolgen voor het magere Zuiden. Durven wij nog in het bord kijken van diegene die nauwelijks iets te eten heeft?

Een theaterstuk met Deborah Cerrens en Hans Mortelmans.

Praktische info

Doelgroep: 3de graad ASO, BSO, KSO en TSO

Duur: 50 minuten

Prijs: € 350 + vervoerskosten

Info en reservatie: deborahcerrens@scarlet.be - 0477 83 91 78

De Scharlaken Pompelmoes

De leerkrachten van het **basis-onderwijs** willen we nog even herinneren aan het nieuwe luisterboek *De Scharlaken Pompelmoes*. Dit grappige en spannende luisterverhaal, in samenwerking met Djapo vzw, neemt je kinderen in 4 lesuren mee op een ontspannende en leerrijke reis. Met een duidelijke link naar het campagnethema **Recht op Voedsel**. Meer info op www.ikkookvanwoede.be.

Ook de bibliotheek kookt van woede!

Met onze campagne rond Recht op Voedsel trekken we dit jaar weer naar de bibliotheken in Vlaanderen. Speciaal voor hen stelde 11.11.11 een pakket samen met daarin alles wat de bib nodig heeft om het voedselthema in de kijker te zetten. Laat ook jouw bibliotheek koken van woede!

Wat zit er in het 'Recht op Voedsel' bibliotheekpakket?

De blikvanger van ons pakket is de postertentoonstelling 'Genoeg voedsel. Toch honger'. Tien sprekende beelden werpen licht op de voedselproblematiek. Een voorsmaakje hiervan vind je trouwens op bladzijde 12 en 13.

Wie wil, kan ook nog kiezen uit de volgende menukaart: de infofolders 'Ik Kook van Woede', een lijst met interessante sprekers, educatieve tips voor kinderen en jongeren en onze top van films en documentaires over wereldvoedselvraagstukken.

Je kan het bibliotheekpakket bestellen op www.11.be/bestelbon.

Nog vragen?

Mail naar bibliotheekactie@11.be of neem contact op met Tine Lommez, 02 536 11 63.

De verdwijntruc van het GROTE GELD

FOTO: NAUHAUSPALE MICHAEL, JOHNSON / FLICKR

Elk jaar verdwijnt er door belastingontduiking van grote buitenlandse firma's tussen de 550 en de 850 miljard dollar uit ontwikkelingslanden. Een veelvoud van de 134 miljard dollar die wereldwijd opzijgezet wordt voor ontwikkelingshulp. De verantwoording over dit soort praktijken groeit.

De impact van 'offshoreleaks' was enorm. Wereldwijd kwamen beloftes om belastingparadijzen en illegale geldstromen aan te pakken.

Groot nieuws begin april: 25 biljoen euro aan zwart geld, grofweg twee keer de jaaromzet van de hele Europese Unie, wordt teruggevonden in 120.000 offshorebedrijven. Het nieuws is het werk van 86 journalisten uit alle hoeken van de wereld en krijgt al snel de naam 'offshoreleaks'. De impact van de ontdekking is enorm. Wereldwijd komen er beloftes om belastingparadijzen en illegale geldstromen aan te pakken. Ook Europees komen er initiatieven en de G8 zet het punt half juni op haar agenda. In

een gezamenlijke verklaring aan het einde van die G8-top zeggen de wereldleiders dat de verschillende regeringen moeten samenwerken om de fiscale achterpoortjes voor multinationals te sluiten.

NIEUWE REGELS

In eigen land slaat staatssecretaris voor Fraudebestrijding John Crombez de hand aan de ploeg. Vanaf volgend jaar moet elke belastingbetaler de bedragen die hij in belastingparadijzen parkeert ook aangeven. Geld op een buitenlandse rekening zetten is op zich geen probleem. Dat wordt het pas als je dat niet aangeeft en er dus geen belastingen op betaalt. Crombez verscherpt ook de timing waarop fraudeurs berouw kunnen tonen, daarna stijgen onvermijdelijk de boetes.

De staatssecretaris verwijst in zijn strijd ook naar het 11.11.11-dossier van vorig jaar over de foute investeringen van het Belgisch Investeringsfonds voor Ontwikkelingslanden (BIO). Ook zij hebben immers geld versluisd via belastingparadijzen. In de nasleep van ons dossier worden er parlementaire hoorzittingen gehouden en er komt een externe evaluatie van het Investeringsfonds. Op 19 juli beslist de ministerraad om BIO te hervormen. Ze keurt een

wetsontwerp goed dat BIO verbiedt nog te investeren in belastingparadijzen.

ECHE VERANDERINGEN?

De druk op het grote geld wordt dus opgevoerd, zoveel is duidelijk. Steeds harder klinkt de vraag naar een betere aanpak van de financiële markten. En daar heeft de crisis veel mee te maken. Sinds 2008 beseft de wereld alsmaar duidelijker dat het geen goed idee was om de financiële markten zoveel ruimte te geven. Nog altijd zien en voelen we de gevolgen van deze internationale deregulering. Dat de belastingontduiking eindelijk aangepakt wordt, is een goede zaak. Al jaren pleiten internationale ngo's (en ook 11.11.11) voor betere regels, transparantie en een andere verdeling van de vaak enorme geldsommen. We zien dat overheden daar nu schoorvoetend werk van maken, al blijft de financiële markt zich weren als een duivel in een wijwatervat. Denk maar aan het verzet van onze eigen banken tegen de invoering van de tobintaks in enkele Europese landen. Of aan de soms onverholen dreigementen van job- of welvaartsverlies.

De druk op het grote geld wordt opgevoerd. Maar de banken blijven zich weren als een duivel in een wijwatervat.

WACHTEN OP ACTIE

Zal de politieke wereld aan deze dreigementen kunnen weerstaan? Het valt te bezien. Het is duidelijk dat 'offshoreleaks' velen de ogen heeft geopend, en zowel de G8 als de G20 spraken zich al uit voor extra maatregelen om de misbruiken in te dijken. Maar voorlopig blijft het echter wachten op de uitvoering ervan. Bijkomende vraag is ook of ontwikkelingslanden van de aanpassingen zullen profiteren. Zij blijken immers de grootste slachtoffers van de kapitaalvlucht. Hopelijk krijgen ze door internationale initiatieven extra ademruimte om ook het eigen huis op orde te zetten. Want ook daar wringt het schoentje, zoals blijkt uit het voorbeeld van Indonesië.

HENDRIK VAN POELE

• www.11.be/dossierbio

Zwart geld in Indonesië

Niet alleen multinationals maar ook bedrijven van landen in het Zuiden sluizen geld het land uit. Zo ontdekte 11.11.11-partner Indonesian Corruption Watch (ICW) dat negen van Indonesië's rijkste families hun geld naar belastingparadijzen versassen. Ze zijn bovendien niet alleen: de namen van ruim 2.500 Indonesiërs duiken op in het bekende 'offshoreleaks'.

Illegale handel

Veel van het zwarte geld dat de families verduisterden, komt uit de illegale houtkap. Het Indonesische regenwoud is het derde grootste ter wereld en wordt wereldwijd beschouwd als erg belangrijk. Ondanks miljardeninvesteringen voor een duurzaam bosbeheer door onder meer de Europese Unie blijven er echter verschillende palmoliebedrijven, commerciële houtplantages, mijnbedrijven ... het woud kappen. De opbrengst van palmolie is immers bijzonder hoog, ironisch genoeg ook door de wereldwijde vraag naar biobrandstof. Omdat de bedrijven het woud illegaal kappen is de opbrengst ineens ook zwart geld. Geld dat ondergebracht wordt in (Europese) belastingparadijzen.

Bedrijven veroordeeld

Indonesian Corruption Watch werkt al jaren aan het dossier. De 11.11.11-partner publiceerde rapporten over palmoliegigant Asia Agri in 2010 en 2011 en slaagde er eind 2012 in het bedrijf te laten veroordelen tot een boete van 200 miljoen euro wegens belastingontduiking. Nog eens 14 andere bedrijven met linken naar Asia Agri werden schuldig bevonden. Toch is de strijd tegen de illegale houtkap nog lang niet ten einde, zo bewijzen de recente nieuwsberichten over enorme smoghinder in Singapore en Maleisië. Oorzaak van die smog: het afbranden van delen van het regenwoud voor de productie van palmolie.

Veel zwart geld in Indonesië vindt zijn oorsprong in de illegale houtkap. Het Indonesische regenwoud is het derde grootste ter wereld en wordt als erg belangrijk beschouwd.

FOTO ARDILES RANTE / GREENPEACE

Genoeg voedsel. Toch honger.

Met tien pakkende beelden werpt de nieuwe 11.11.11-posterreeks een scherp licht op de voedselproblematiek. Terwijl het klimaat de landbouw op vele plekken bemoeilijkt, gebruiken we voedsel voor biobrandstof, zetten grote investeerders de kleine boeren buitenspel en neemt de beurs een loopje met de voedselprijzen. Ons voedselsysteem wankelt.

Het moet en kan anders. Hier vind je alvast een voor-smaakje van de fotoreeks met als rode draad: hoe komt het dat één op de acht mensen honger lijdt terwijl er meer dan genoeg voedsel is op de wereld?

LINKSBOVEN, MET DE KLOK MEE:

Kleinschalige landbouw brengt meer op per hectare dan industriële landbouw en verschaft meer mensen werk. FOTO PABALLO THEKISO / FAO

We verspillen bijna 6 miljoen ton voedsel per dag, dat is 1 brood voor elke mens op aarde. FOTO MARCO DJURICA / REUTERS

Investeeders stelen het land en de broodwinning van kleine boeren, om winstgevende exportgewassen te telen. FOTO SHUTTERSTOCK

De landbouwgrond die nodig is om de vraag naar biobrandstoffen te dekken, kan 127 miljoen mensen voeden. FOTO PAULO WHITAKER / REUTERS

Er is genoeg voedsel om de wereld anderhalf keer te voeden. En toch lijden 870 miljoen mensen honger. FOTO JAMES AKENA / REUTERS

De 11.11.11-posterreeks bestaat uit tien mooie affiches op A2-formaat en kost € 10. Je kan ze bekijken op www.11.be/tentoonstelling. Bij elke fototentoonstelling zit ook een infoboekje met achtergrondinfo en tien intrigerende vragen. Bestellen kan via www.11.be/bestelbon.

Soep met een zuiders tintje

Een kleurrijke groep uit Aalst siert deze keer onze 'In de Kijker'. Voor de 'Ik Kook van Woede'-soepactie slaan de lokale 11.ploeg en Entre Amigos, een vereniging voor Spaanstaligen, de handen in elkaar. Op die manier willen ze hun verontwaardiging tonen én zoveel mogelijk mensen bereiken. Met enkele ervaren rotten en enthousiaste nieuwkomers in de ploeg kan dat laatste geen probleem zijn.

Ingrid Van Geit: "De soepactie in oktober is hét middel om veel mensen te bereiken. Wij houden de actie op de markt in Aalst, de ideale locatie dus."

Christian Perez: "Ik ben een nieuwkomer bij 11.11.11. Het is belangrijk om mijn steentje bij te dragen en te helpen waar ik kan."

Viviane Ortiz: "Het is voor mij de eerste keer dat ik meedoe aan een actie van 11.11.11. Ik hoop vooral dat we hiermee kinderen in ontwikkelingslanden vooruit kunnen helpen."

Rik Van Woensel: "Een paar jaar geleden had onze 11.ploeg het wat moeilijker omdat er te weinig leden waren. Maar dat probleem is intussen opgelost. Nu zie ik een enthousiaste groep mensen."

Monique Batavia: "De jaarlijkse actie in november is altijd weer een hoogtepunt. Zelfs al is het koud en slecht weer, er is altijd een warm groepsgevoel."

• www.renvrguatemala.net

Luc D'Hooghe: "Ik zet me al jaren in voor 11.11.11. De leukste herinneringen heb ik aan de deur-aan-deur acties."

Maar het is jammer dat het tegenwoordig zo moeilijk is om mensen bij elkaar te krijgen. Daarom ben ik blij dat we toch met een grote groep deelnemen aan de soepactie in oktober."

José Gavilan: "Met Entre Amigos willen we Spaanstaligen bij elkaar brengen om enerzijds de cultuur door te geven en anderzijds de integratie te bevorderen. Ik heb gemerkt dat dit laatste erg goed lukt tijdens 11.11.11-activiteiten."

Adriana Barcenás: "We doen graag mee aan de soepactie 'Ik kook van Woede'. Het is de ideale gelegenheid om mensen wakker te schudden voor de problematiek in het Zuiden."

Jos Schockaert: "De Sing for the Climate-video die we vorig jaar hier in Aalst hebben gemaakt was een echt hoogtepunt voor mij. En ook dit jaar verwacht ik veel. Ik vind 'Ik kook van woede' een heel goede slogan en ik denk dat het bij veel mensen gaat aanslaan."

Linda Siagian: "Naast Entre Amigos zet ik me ook in voor een project in Indonesië. Ik hoop dat we met deze acties zoveel mogelijk mensen kunnen helpen."

MARLEEN HALLAERT

FOTO MARLEEN HALLAERT

FOTO WILLEM VAN WILDEPUS

DE TRIPLE 11 IS ER WEER! Voor de derde keer op rij toert brouwerij Corsendonk haar Agnus Tripel om tot Triple 11. Toast hierop samen met 11.11.11 en vecht mee tegen onrecht. Een deel van de verkoopprijs van elke Triple 11 gaat naar 11.11.11. Zowel brouwerij Corsendonk als winkelketen Carrefour, die het gouden goedje verspreidt, leveren een bijdrage. Triple 11 is beschikbaar vanaf 15 oktober en verkrijgbaar bij Carrefour Hyper, Carrefour Planet en Carrefour Market. Uiteraard geldt opnieuw de regel: 'zolang de voorraad strekt'. Schol!

www.11.be/triple11

BESTEL JE FIETSPLAATJE 515.000 fietsen rijden al rond met het 11.11.11-fietsplaatje. Maar de vraag blijft groot en daarom voorzien we dit najaar weer een nieuwe lading fietsplaatjes. Help ons ze ruim te verspreiden! Je kan ze gratis bestellen op www.11.be/fietsplaatjes.

SEPTEMBER CAMPAGNE CARITAS De slachtoffers van het geweld in Oost-Congo staan deze keer centraal in de septembercampagne van Caritas. Om de mensen daar een beter leven te bieden, vraagt Caritas steun voor de werking van haar lokale afdeling in Goma. Die zet programma's op om kindsoldaten weer een plaats in de gemeenschap te geven. Ook de lokale boeren krijgen een duwtje in de rug door een systeem van waardebonnen waarmee ze zaaigoed en landbouwwerktuigen kunnen aankopen.

Oswald Musoni, directeur van Caritas Goma, komt de werking in Oost-Congo toelichten. Hij spreekt op 19 september in Antwerpen, op 20 september in Luik en op 24 september in Gent.

www.caritas-int.be

FOTO ISRAEL CORNHER

Jedereen Chef-kok in 90 minuten

Kom naar de Kick-off en verneem hoe je aan de slag kan gaan.

ZATERDAG 21 SEPTEMBER VAN 10U30 - 13U / BOTANIQUE - KONINGSSTRAAT 236, BRUSSEL

ONTDEK DE INGREDIËNTEN VAN DE IK KOOK VAN WOEDE-CAMPAGNE

PRESENTATIE

Geena Lisa

WAT IS EEN GOED BELEID TEGEN DE HONGER?

Martin Wolpold,
Directeur FIAN International,
legt uit en tafelt nog wat na.

COMEDY CINEMA

Lies Lefever, Lieven Scheire en
Nigel Williams zitten met vragen.
Bogdan Vanden Berghe en Jan
Van de Poel geven antwoord.

DE CAMPAGNE STAP VOOR STAP

ingelepeld door Greet
De Prins, projectleider
Campagne 11.11.11

FOTORAMA

Waarom het Zuiden de
Ik Kook Van Woede-
campagne steunt?

THEATERSKETCH

'Met den André
naar de markt':
kennismaking met alle
campagnematerialen

INFOMARKT

Ideeën en materialen
om lokaal aan de
slag te gaan!

Jeroen proeft jouw 'Ik Kook Van Woede'-soep!

Breng jouw soep mee en maak kans op een gesigndeerde soeptas.

En proef zelf ook de 'Ik Kook Van Woede'-soep van Jeroen!

Het wordt

TOF, GEZELLIG,
MEGA INSPIREREND,
LEKKER, GRAPPIG,...

Breng iedereen mee die kookt
van woede en zin heeft om mee
campagne te voeren.

GRAAG VOORAF INSCHRIJVEN VIA WWW.IKKOOKVANWOEDE.BE

Kinderopvang voorzien voor wie dit aangeeft bij inschrijving.
Alle info op www.ikkookvanwoede.be